

2020

FILANTROPIE

de zee als goed doel

VLIZ

Jaarverslag voor schenkers

Beste lezer

We kijken terug op 2020, voor ons allen een bijzonder jaar. De impact van covid-19 op onze maatschappij is zwaar. Zoals voor vele goede doelen zorgde het annuleren van evenementen en het wegvallen van contactmomenten ook voor De Zee als Goed Doel voor een afname van courante inkomsten. Dankzij jullie eindejaarsaankopen via de nieuwe Sea&Science-collectie webshop en jullie gulle donaties tijdens de eindejaarsperiode (waarbij jullie genoten van een fiscaal voordeel van 60%) slaagden we erin om 2020 af te sluiten met een positieve financiële balans. Waarvoor een welgemeende dankjewel.

De nieuwe projecten die we wensten uit te rollen blijven nog even in de steigers staan tot wanneer mensen opnieuw in alle vrijheid samen kunnen komen, en we over de grenzen heen mogen reizen, want het zeeonderzoek kent geen grenzen. Onze reguliere activiteiten zoals het uitreiken van Brilliant Marine Research Idea beurzen, het toekennen van taxonomische beurzen aan WoRMS-editors en het noeste monitoringswerk van de SeaWatch-B vrijwilligers zetten we wel onverminderd verder. Meer hierover lees je in dit Jaarverslag voor Schenkers.

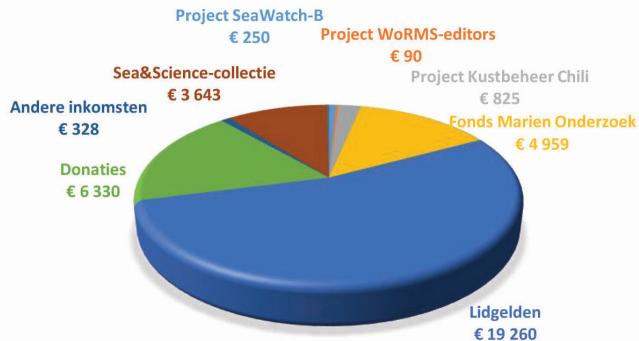
2021 gaan we tegemoet met vernieuwde hoop. Uiteraard omdat we uitkijken naar de fase waarin covid-19 minder grip heeft op onze maatschappij. Maar ook omdat de Verenigde Naties op 1 januari het startschot gaf van een decennium in het teken van de oceaan. Het Decennium van Oceaanwetenschappen voor Duurzame Ontwikkeling streeft naar een revolutie in de zeewetenschappen. Door wereldwijd onderzoeksgerelateerde acties uit te voeren over grenzen, sectoren, disciplines en generaties heen versterkt de relatie tussen mens en oceaan. De focus van het oceaandecennium ligt op duurzaamheid, die zo essentieel is om het hoofd te kunnen bieden aan problemen als verzuring, plasticvervuiling, overbevissing, verlies aan biodiversiteit en klimaatverandering. Het is onze wens om vanuit De Zee als Goed Doel hier een steentje aan bij te dragen.

Jan Mees

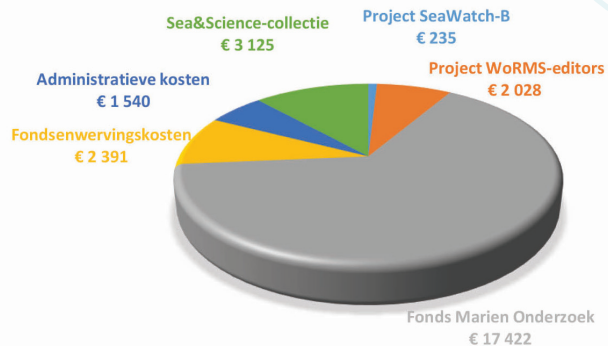
Algemeen directeur

Inkomsten 2020

Uitgaven 2021

De Zee als Goed Doel ontving in 2020 54% van haar inkomsten uit ledenbijdragen. Donaties waren goed voor 35% en de verkoop van de Sea&Science-collectie voor 10%. Voor het eerst ontvingen we sponsoring voor een BMRI-beurs (cfr. Fonds Marien Onderzoek) gefinancierd door DEMA goed voor 14% van de inkomsten. De grootste uitgavenpost (65%) vormde het Fonds Marien Onderzoek voor het uitreiken van BMRI-beurzen. 7% ging naar WoRMS-editors voor het toekennen van taxonomische beurzen. We investeerden verder in de promotie van De Zee als Goed Doel wat samen met administratieve kosten en aankoop van de Sea&Science-collectie stond voor 27% van de uitgaven.

Foto: Sarah Maes- KULeuven

Brilliant Marine Research Idea beurzen

Het VLIZ reikte in 2020 dankzij filantropie-inkomsten drie beurzen uit voor **Brilliant Marine Research Ideas** (BMRI). De beurs, met een maximum waarde van 5.000 EUR, stimuleert jonge onderzoekers aan een Vlaamse universiteit of hogeschool, om buitengewone ideeën te verkennen en 'out of the box' te denken. VLIZ biedt voortaan bedrijven (uit de blauwe economie) de kans om deze BMRI-beurs te sponsoren. DEME ging in op deze eerste call en sponsorde het onderzoek van Bert Teunkens dat focust op plasticvervuiling in het Schelde-estuarium.

Sarah Maes (Laboratorium voor Biodiversiteit en Evolutionaire Genomica, KU Leuven) onderzoekt de genetische diversiteit van **poolkabeljauw**, een veelvoorkomende vis in het **Noordpoolgebied**. Poolkabeljauw is een belangrijke soort in de voedselketen en een mogelijke indicator van de milieutoestand. Omwille van klimaatverandering worden namelijk grootschalige verschuivingen in de biodiversiteit verwacht als gevolg van het uitsterven van inheemse soorten en het verschijnen van nieuwe soorten. Met de steun van een BMRI-beurs onderzocht Sarah voor het eerst het **dieet** en de **darmflora** van poolkabeljauw aan de hand van DNA-metabarcoding. Een grote diversiteit aan prooi-soorten werd teruggevonden, waarvan een aantal nooit eerder gedocumenteerd in het dieet van deze vis. Daarnaast beschreef ze unieke bacteriën in de darmflora aangepast aan extreem koude omstandigheden. Opvallend is dat verschillende prooi-soorten en bacteriën nooit eerder zo noordelijk werden waargenomen, wat op zijn beurt een aanwijzing is voor een snel veranderend ecosysteem.

Brilliant Marine Research Idea beurzen

Bert Teunkens van de onderzoeksgroep Ecosysteembeheer (ECOBIE) Universiteit Antwerpen onderzoekt de mate van plasticvervuiling in de **Schelde**, met het oog op **plasticopvang** vooraleer het in zee terecht komt. Gegevens van macroplastics (vanaf 2,5 cm) verzameld tijdens staalnames in de rivier en tijdens opruimacties op de oevers verschaften reeds vele inzichten, maar meerdere vragen bleven onbeantwoord. Bijkomend onderzoek naar de bewegingen van het plastic bleek noodzakelijk. Door gemarkeerde plastic items te volgen op hun reis doorheen het Schelde-estuarium probeert de wetenschap beter inzicht te krijgen in enkele van deze openstaande vragen. Hiervoor wordt o.a. gebruik gemaakt van GPS-zenders en een burgerwetenschappenproject. Mede dankzij de 'Brilliant Marine Research Idea' beurs - **gesponsord door DEME** - kon Bert akoestische, telemetrietags aankopen. Eenmaal bevestigd op plastic voorwerpen laten deze **zenders**, normaal gebruikt om vismigratie in kaart te brengen, toe om zeer gedetailleerd de bewegingen van de plastic items onder het wateroppervlak te volgen.

Deze BMRI-beurs ontving sponsoring van DEME

Foto: Bert Teunkens – UA

Foto: Luna van der Loos – UGent

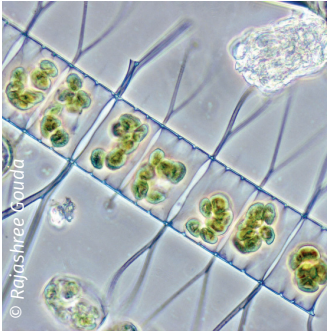
Brilliant Marine Research Idea beurzen

Luna van der Loos (UGent - Research Group Phycology) onderzoekt de effecten van **klimaatverandering** op het groenwier **zeesla** (*Ulva*) en zoomt daarvoor in op micro-organismen (het microbiom) meer bepaald op de virussen die in associatie leven met zeesla. Met behulp van de BMRI-beurs werkt Luna een nooit eerder uitgevoerd experiment uit om het viroom (het geheel aan virussen) geassocieerd met een natuurlijke zeeslapopulatie in kaart te brengen. Daarnaast wil ze de kortetermijnsreactie bepalen van die geassocieerde virussengemeenschap ten gevolge van temperatuurstress (n.a.v. klimaatverandering). Wegens de coronapandemie werd Luna verhinderd in het uitvoeren van haar labo-analyses. Haar eindresultaten publiceren we in september 2021 op de BMRI-webpagina.

Lees meer over het werk van de BMRI-laureaten via hun eindrapportages op: vliz.be/nl/brilliant-marine-research-idea

WoRMS-editors

In 2020 ontvingen WoRMS-editors (wereldexperts in taxonomie van zeedieren of -planten) via De Zee als Goed Doel een 'editors' beurs t.w.v. 500 EUR om de WoRMS-databank te vervolledigen. Deze Wereldlijst van Mariene Soorten bundelt de taxonomische informatie van alle mariene soorten ter wereld. Het is hét bevolkingsregister voor alle zeedieren en -planten van deze planeet.

Kieselwieren - Diatomeeën
(Bacillariophyceae)

Zakpijpen - Ascidiacea

Zee-egels - Echinoidea

Rondwormen - Nematoda

Vier WoRMS-editors reageerden op de oproep om zichzelf of een student te laten ondersteunen bij het aanvullen en vervolledigen van de Wereldlijst van Mariene Soorten.

- **Débora Cristina Melo da Silva** uit **Brazilië** voegde nieuwe informatie toe over **rondwormen**, en dit voor 400 mariene, 800 zoetwater en 800 terrestrische soorten. In samenwerking met WoRMS-editor Virág Venekey, voegde ze nieuwe genera en soorten, nieuwe combinaties, ontbrekende originele namen, typelocaties en originele beschrijvingen toe. Dit resulteerde in zo'n 4.000 toevoegingen en bewerkingen in de WoRMS-databank.
- **Jan Steger** uit **Oostenrijk** richtte zich op het beschikbaar maken van 3.270 afbeeldingen van **zee-egels**. Samen met de WoRMS-editor Andreas Kroh, voerde hij een kwaliteitscontrole uit en compileerde hij metadata van hoogwaardige afbeeldingen uit drie gepubliceerde boeken over zee-egels van Heinke Schultz. Deze afbeeldingen zijn gelinkt aan 896 verschillende zee-egel taxa in WoRMS.
- Ook vanuit **India** was er hulp. **Karthick Balasubramanian** controleerde en herzag de status van de wetenschappelijke namen van zo'n 400 **kieselwieren**. Hij focuste hierbij op kieselwieren die in het Indisch subcontinent voorkomen. Bij niet-geaccepteerde namen, legde hij de link met de correcte naam. Bovendien kreeg de typelocatie en habitat-informatie van deze soorten ook een update. Dit alles is goed voor 876 toevoegingen en bewerkingen in de WoRMS-databank.
- **Livia de Moura Oliveira** tenslotte, ook uit **Brazilië**, legde zich toe op de Didemnidae en Styelidae, twee families van de zakpijpen. Samen met WoRMS-editor Rosana Rocha, voegde ze ontbrekende soortnamen, synoniemen, typesoorten, typelocaties, distributies en originele beschrijvingen toe. Livia voerde meer dan 2.100 toevoegingen en bewerkingen uit in de WoRMS-databank.

Dankzij deze beurzen zijn er maar liefst 10.000 toevoegingen en bewerkingen doorgevoerd waardoor de Wereldlijst van Mariene Soorten weer wat completer is.

Lees meer: vliz.be/steun-worms-editors

Foto: Nick Decombel - VLIZ

SeaWatch-B

Ook in 2020 gaven de twintig vrijwilligers van het strandobservatienetwerk SeaWatch-B, met steun uit de VLIZ-filantropiewerking, zich voor de volle 100%. Naast de volgehouden seizoensgebonden inspanning bij het monitoren van vaste strandtrajecten, waren ze andermaal cruciaal bij het aanleveren van data op de derde Grote Schelpenteldag aan onze kust (zaterdag 14 maart 2020). Hoewel die door corona werd afgelast, zorgde het niet aflatend enthousiasme van de SeaWatch'ers ervoor dat alsnog bijna 20.000 schelpen verzameld, geteld en gedetermineerd werden. Een tweede training zeg maar, nadat ze enkele weken ervoor nog een door VLIZ georganiseerde Schelpenopleiding hadden gevolgd. Tijdens de corona lockdown zelf, zetten ze onverminderd hun monitoringsactiviteiten verder, mede dankzij een vrijstellingsbrief vanuit het VLIZ.

Lees meer: vliz.be/nl/over-SeaWatch-B

Andere projecten & beurzen

We kunnen er niet omheen, de aanwezigheid van covid-19 in onze maatschappij zorgde ervoor dat 2020 geen jaar was als een ander en ook de doorstart van 2021 kent beperkingen. We hadden verschillende nieuwe projecten en beurzen in petto om vanaf 2020 van start te gaan, maar deze staan voorlopig nog even in de steigers en/of wachten om tot uitvoering te komen van zodra dit kan. Het gaat hierbij over:

- **Ostend working group for inter/multidisciplinary scientific marine papers**
- **Reisbeurzen voor jonge Afrikaanse mariene wetenschappers om internationale conferenties in België bij te wonen**
- **Brilliant Marine Research Idea beurzen die uitgebreid worden naar doctorandi uit het Zuiden en junior postdoc's.**

Daarnaast zijn de projecten als Mariene Leven in Chili, SeaWatch-B en WoRMS-editors financieel afhankelijk van bestemde giften. Dit betekent dat hun werking bepaald wordt door donaties specifiek toegekend aan hun project. Hierdoor kan SeaWatch-B staalnamemateriaal aankopen voor de vrijwilligers (aan 500 EUR per set) en kan WoRMS-editors beurzen uitreiken aan de taxonomische experts (ter waarde van 500 EUR per beurs). Over WoRMS-editors en SeaWatch-B kon je hierboven al meer lezen.

Het project Mariene Leven in Chili bouwt gestaag voort aan werkingsmiddelen. Wanneer het budget voldoende is steunt De Zee als Goed Doel opnieuw een van hun acties waarbij de focus ligt op het oprichten en het wetenschappelijk onderbouwen van een netwerk van beschermde mariene gebieden in de fjorden en kanalen in het zuiden van Chili. Het opgespaarde donatiebedrag voor dit project lag in 2020 op 1.575 EUR.

Lees meer: vliz.be/nl/projecten-filantropie

COVID-19 pandemie en de invloed op De Zee als Goed Doel

Zoals voor vele goede doelen was de aanwezigheid van **covid-19 in onze maatschappij** ook duidelijk voelbaar wat betreft de financiële flow van De Zee als Goed Doel. We **liepen standaardinkomsten mis** door het wegvallen van de VLIZ Marine Science Day 2020 met het Meet the Company-luik, het annuleren van publieke events (o.a. Dag van de Wetenschap) en workshops waar we zowel de Sea&Science-collectie verkopen als leden werven. Daarnaast misten we ook vrijwillige bijdragen uit het geven van lezingen, etc.

Dankzij het engagement van VLIZ-leden, donateurs en mensen gefascineerd door zee-onderzoek slaagden we er desondanks toch in om deze tekorten te compenseren. Jullie eindejaarsaankopen via de **Sea&Science-collectie webshop** waren voor ons een hart onder de riem. Eind 2020 riepen we zeeliefhebbers tevens op tot doneren waarbij donateurs een fiscaal voordeel genoten van 60% i.p.v. 45% op basis van een tijdelijke maatregel van de federale overheid n.a.v. coronapandemie. We zijn jullie dan ook dankbaar dat jullie hier gehoor aan gaven.

Het ziet er naar uit dat de werking van De Zee als Goed Doel in 2021 ook nog niet ten volle zal kunnen terugkeren naar de business as usual, daarom hopen we dat deze fiscale gunstmaatregel verlengd wordt in 2021 waardoor het voor jullie als donateurs des te interessanter is om ons financieel een duwtje in de rug te geven.

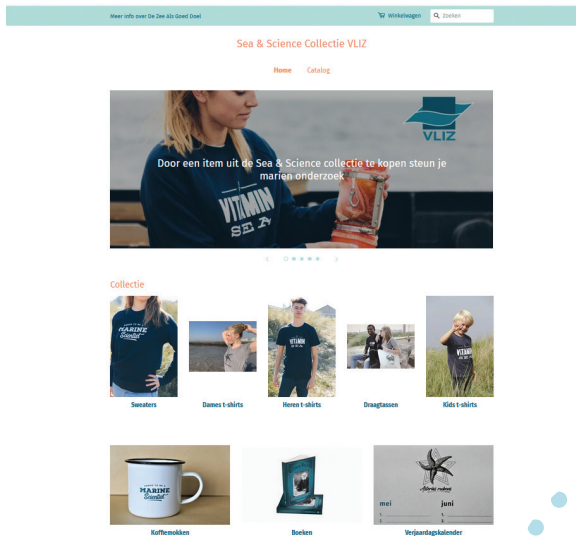
Lees meer: vliz.be/nl/doe-een-gift

Foto: ???

Sea&Science-collectie voortaan te koop via de webshop

VLIZ lanceerde in juni 2020 met shop.vliz.be voor het eerst een webshop voor de verkoop van haar Sea&Science-collectie. Door een sweater, t-shirt of draagtas te kopen steun je de zee. 100% organisch katoen, 100% fair trade. Ook het boek 'Oesters en walvissen. De queeste van professor Pierre-Joseph Van Beneden, stamvader van het zeeonderzoek' geschreven door Doris Klausning is te koop via deze online shop.

De winst na het verkopen van deze goodies investeren we via De Zee als Goed Doel, in kust-, zee- en oceaanonderzoek wereldwijd. Meer kennis leidt tot betere inzichten voor een duurzame toekomst. Zo kan je blijven genieten van de zee!

Sweaters zijn unisex, t-shirts zijn beschikbaar in mannen-, vrouwen- en kindermodellen. Echte emailen visserskoffiemokken en een verjaardagskalender behoren eveneens tot het gamma.

Aankopen kan, naast de webshop, ook nog steeds aan het VLIZ-onthaal, of tijdens VLIZ-events (VLIZ Marine Science Day, Ledendag, Dag van de Wetenschap, etc.).

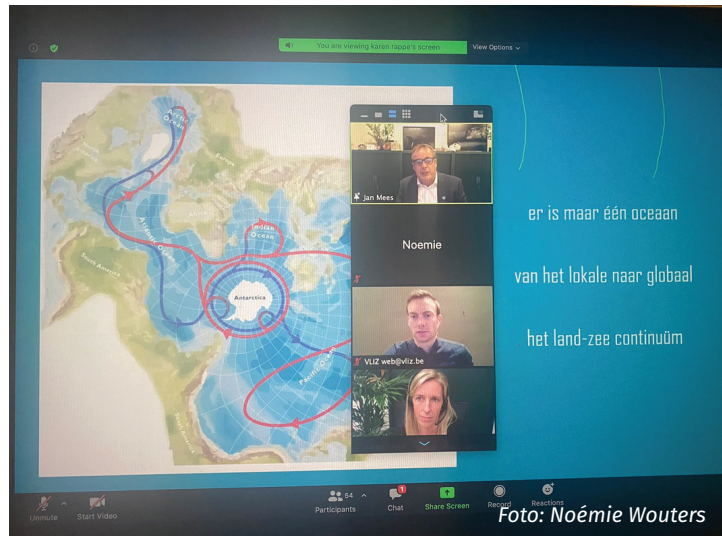
Meer info: shop.vliz.be

VLIZ-ledendag 2020 - DIGITAAL (18 September 2020)

Net zoals zovele evenementen dienden we de VLIZ-ledendag, onze traditionele ontmoetingsdag in het Marien Station Oostende, te annuleren wegens de coronamaatregelen. Een alternatief vonden we in een onlineversie van de ledendag.

Op vrijdag 18 september logden een 70-tal VLIZ-leden in om elkaar in de virtuele wereld te ontmoeten. Jan Mees, Algemeen directeur van het VLIZ, zoomde in op het 20-jarig bestaan van het instituut, onderdirecteur Tina Mertens toonde in vogelvlucht de bouwwerken van het nieuwe VLIZ-gebouw en de ontwikkelingen van het Marien Station Oostende. Daarnaast lichtten BMRI-laureaten Sarah Maes, Loïc Piret en Sebastiaan van de Velde bondig het onderzoek toe dat ze uitvoerden dankzij de Brilliant Marine Research Idea beurzen.

Lees meer: vliz.be/nl/vliz-ledendag-flantropie

Bij deze willen we jullie, enthousiaste leden, hartelijke schenkers en sponsors, nogmaals bedanken. Jullie hebben het financieren van bovenstaande realisaties in 2020 mogelijk gemaakt.

Voel je je aangesproken door het unieke karakter van deze projecten en voel je je geroepen om deze acties (extra) te steunen? Dat kan! Word lid of maak een gift over naar het rekeningnummer IBAN BE70 0017 1687 3425 (BIC GEBABEBB) van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw (bank: BNP Paribas Fortis, Centrumplein 8a, 8450 Bredene) met de vermelding 'Lidmaatschap' of 'Donatie' of bezoek de webpagina www.vliz.be/nl/lidmaatschap of www.vliz.be/nl/doe-een-gift.

Je kan kiezen of je de VLIZ-filantropiewerking in het algemeen steunt, of je kan jouw gift aan een specifiek project doneren (Bescherm het mariene leven in Chili, Marien Onderzoek inclusief Brilliant Marine Research Ideas, Noord-Zuidprogramma inclusief reisbeurzen, SeaWatch-B, WoRMS-editors).

Enkel met jullie financiële hulp kunnen we dit streven naar meer kennis over de zee de volgende jaren verderzetten!

Vlaams Instituut voor de Zee

InnovOcean site
Wandelaarkaai 7
8400 Oostende, België
www.vliz.be

Je kan ons altijd contacteren met vragen over de besteding van uw gift:

Karen Rappé, contact Filantropie VLIZ
op +32-(0)59-34 14 94
of via filantropie@vliz.be

Foto cover Copyright: VLIZ - Nick Decombel

Druk Drukkerij Lowyck Oostende

Beschikbaarheid Dit document wordt als pdf aangeboden via www.vliz.be.

Te citeren als Mees J., Mertens T. & Rappé K. (Eds.), VLIZ Jaarverslag voor schenkers 2020 - Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ). Oostende, België. 2021

